

TILVÆKST Grovfoder nr. 3, 31. januar 2025

Indhold

- **Mark**
- Udbringning af husdyrgødning og afgasset biomasse
- Brug nitrifikationshæmmer ved tidlig gylleudbringning
- **Regler og tilskud**
- Afviklingsperiode for kvæg-undtagelsesbrug
- Flydende husdyrgødning - regler, teknik og forsuring
- GLM-8 delkrav 2 erstattes af nyt GLM-10 krav
- Husk de 3-meter bræmmer langs søer og vandløb
- FS og GKEA – Kopræmie og slagtepræmie

MARK

Udbringning af husdyrgødning og afgasset biomasse

Af planterådgiverne Vivi Ernsten og Thomas Harbo

Pr. 1. februar ophører lukkeperioden for udbringning af organisk gødning (husdyrgødning og afgasset biomasse) og mineralsk handelsgødning. Har du i 2024 fulgt regelsættet for kvæg-undtagelsesbrug, skal du dog være opmærksom på, at der stadig gælder andre og strammere regler for udbringning af husdyrgødning i afviklingsperioden frem til 1. marts 2025.

Overvejelser inden udbringning

Efter en efterårs- og vinterperiode, hvor nedbørsmængderne indtil videre ikke har været rekordstore, og mange i løbet af 2024 har fået teltoverdækning på en eller flere gyllebeholdere, synes behovet for udbringning af husdyrgødning for mange, her hvor udbringning igen bliver tilladt, ikke at være så akut, som vi har set flere gange i de seneste år. Dog skal vi huske på, at den sidste del af vinterperioden i februar og primo marts i de senere år ofte givet mere vintervejr end december og januar. Derfor bør du overveje din gyllestrategi – opbevaringskapacitet kontra farbare arealer. Hvor meget gylle skal du udbringe nu, hvor der ikke er noget fagligt behov, for at du kan komme igennem den resterende periode, frem til det for alvor bliver forår? Udbringning først i februar bør dog altid begrænses til det **absolut** nødvendige, da risikoen for næringsstofftab ud af rodzonen er stor, og udnyttelsen af næringsstofferne, som tildeles i februar, derfor langt fra er optimal. Husk blot på nedbørsmængderne i februar og marts 2024! **Ved udbringning til årets majs- og roemarker bør der i alle tilfælde anvendes nitrifikationshæmmer**; læs mere herom i artiklen 'Brug nitrifikationshæmmer ved tidlig gylleudbringning'.

Lovlig udbringning fra 1. februar?

Fra 1. februar kan husdyrgødning lovligt udbringes på de fleste arealer. Lukkeperioden for udbringning ophører pr. 1. februar, og ifølge de **generelle** regler må der, hvis forholdene tillader det, udbringes husdyrgødning på alle arealer **UNDTAGEN** de nedenfor nævnte tilfælde, hvor udbringning først må ske pr. 1. marts:

- Generelt - hvor der er efterafgrøder i majs (se dog også tabel 2 og 3 vedr. udbringningsteknik).

- KUN for kvæg-undtagelsesbrug 2024, afviklingsperiode frem til 1. marts
- Græsmarker, såvel marker i omdrift som permanente, som skal pløjes (destrueres) i dette forår.
- Græsefterafgrøder af enhver art udlagt i 2024, hvor der skal etableres en forårssået afgrøde (se dog også tabel 2 og 3 vedr. udbringningsteknik).

Læs dog også afsnittet "Udbringningsteknik ved flydende husdyrgødning", hvor der i tabel 2 er vist visse lempelser fra de generelle regler.

Indimellem kan der være tvivl om, hvorvidt en udbringning sker lovligt, og mange uden for erhvervet ser det som deres pligt at anmelde, hvad de ser som "tvivlsomme" udbringninger. Kommunerne skal reagere på anmeldelser. Inden du kører, skal du derfor være sikker på, at forholdene er i orden, og at reglerne overholdes. Er du selv i tvivl, så undlad at køre!

Reglerne kort fortalt – flydende husdyrgødning

Reglerne for udbringning af husdyrgødning, andre organiske gødninger og mineralsk handelsgødning er fastsat i Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (BEK nr. 931 af 16/07/2024), kapitel 2, hvor du kan læse de specifikke bestemmelser. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/931> I korte træk er det især nedennævnte forhold, du skal være opmærksom på i den kommende tid, men du er selvfølgelig selv ansvarlig for at overholde de bestemmelser, der gælder for netop dine arealer.

Miljø- og afstandskrav

Ved udbringning skal du iagttage de sædvanlige forbehold ved risiko for afstrømning til og forurening af vandmiljø (herunder dræn, vandløb, søer og fjorde/kystoplande) og vandforsyningsanlæg; dvs. at det IKKE er tilladt at udbringe husdyrgødning eller andre flydende organiske gødninger, hvis der blot er risiko for forurening. Jævnfør bekendtgørelsens tekst er det derfor ikke tilladt at udbringe husdyrgødning og flydende affaldsprodukter, hvis blot ét af flg. forhold er gældende:

1. Jorden er dækket af sne.
Jorden er pr. definition snedækket, hvis 90 % af marken er dækket af blot ½ cm sne.
2. Jorden er frosset.
Miljøstyrelsens definition for lovlig udbringning er, at jorden skal være optøet i mindst 15 cm; dog er det tilladt at køre efter nattefrost, hvis jorden forventes at optø til 15 cm i dagens løb.
Vær opmærksom på, at din tolkning af, hvorvidt jorden er optøet, kan være forskellig fra den tolkning kontrollører og kommuner anlægger. Du bør derfor sikre dig, at jorden er tilstrækkelig optøet ved at stikke med et jordspyd eller evt. ved at grave med en spade flere steder i marken OG dokumentere dette med et dateret billede heraf.
3. Jorden er vandmættet eller oversvømmet.
4. På skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer > 100 m² eller fjorde, inden for en afstand af 20 m fra vandmiljøets øverste kant. På arealer med **hældning på 6 – 12°** må der dog nedfældes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse og flydende affaldsprodukter **parallelt med vandmiljøet**.
5. I en afstand af 20 meter til naturtyper omfattet af kategori 1-natur (ammoniakfølsomme naturtyper) og naturtyperne højmoser og lebeliesøer omfattet af kategori 2-natur skal *flydende husdyrgødning* nedfældes – alternativt kan der forsures.

Reglerne kort fortalt – fast husdyrgødning

Generelt må fast husdyrgødning ligeledes udbringes fra 1. februar på vintersæd og græsmarker, som skal ligge til produktion i 2025. Endvidere må udbringning ske på stubmarker og græsmarker, som skal lægges om i foråret; her skal nedbringning med plov eller kultiveringsredskaber som tand- og tallerkenharve ske inden fire timer, således at gødningen blandes helt med jord eller vendes ned under jordoverfladen.

Forbeholdene i punkterne 1-3 samt 5 oven for gælder også ved udbringning af fast husdyrgødning.

- 6) Pkt. 5 fortsat - *Fast husdyrgødning* skal nedbringes inden fire timer.

Vær opmærksom på, at der også for fast husdyrgødning gælder særlige regler for kvæg-undtagelsesbrugene samt på arealer med efterafgrøde i majsstub. Ejendomme, som har benyttet reglerne om kvæg-undtagelsesbrug i gødningsåret 2023/2024 (seneste gødningsår), er omfattet af de mere restriktive regler for denne ejendomstype indtil 1. marts 2025. Se oversigt i tabel 1 nedenfor.

Generelle begrænsninger og afstandskrav

Organisk gødning bortset fra ensilagesaft og restvand må ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer,

der ligger nærmere end 200 meter fra byzone- eller sommerhusområder eller i et område i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Oversigt over lovlig udbringning af husdyrgødning pr. 1. februar / 1. marts

Reglerne for udbringning af husdyrgødning er et sammensurium af reguleringer i forskellige bekendtgørelser, som det ikke er let at få overblik over. I tabel 1 vises en samlet oversigt over de generelle regler vedr. udbringningstidspunkter, afgrøder og ejendomsstyper. Hvor der i tabellen henvises til "PLØJES", er fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm sidestillet med pløjning.

Tabel 1 Generelle regler. Oversigt over lovlig udbringning af flydende og fast husdyrgødning samt andre organiske gødninger pr. 1. februar / 1. marts. Se dog også tabel 2 og 3.

Afgroede / efterafgroede	Udbringning af husdyrgødning tilladt pr.	
	Almindelige harmonikrav (≤ 170 kg N/ha)	Kvæg-undtagelsesbrug 2024 (op til 230 kg N/ha)
Stubmark UDEN efterafgroede		1. februar
Stubmark MED efterafgroede sået EFTER høst 2024		1. februar
Græsefterafgroede efter KORN	1. februar	1. marts *
Græsefterafgroede efter MAJS		1. marts *
Græsefterafgroede med kvælstofkvote 2024. PLØJES forår 2025	1. februar	1. marts *
Græsmarker, omdrift og permanente. PLØJES forår 2025	1. februar	1. marts
Græsmarker, omdrift og permanente. PLØJES IKKE forår 2025	1. februar	1. februar
Vintersæd		1. februar

*) Se dog også tabel 2 og 3 vedr. udbringningsteknik.

Brug nitrifikationshæmmer ved tidlig gylleudbringning

Af planterådgiver Peter Siebert

Ved tidlig udbringning af gylle er der stor risiko for tab af kvælstof. Det kan anbefales at anvende nitrifikationshæmmer for at begrænse risikoen.

Der er pres på opbevaringskapaciteten

Ovenpå 2024 vækståret, som markerede sig som ét af de absolut vådeste, venter et nyt forår lige om hjørnet. I skrivende stund nærmer vi os med hastige skridt den første februar, og nogle steder er gylletankene så fyldte, at der holdes godt øje med vejrudsigten med håb om snart at kunne få taget toppen af gylletankene.

Fra et fagligt synspunkt er det uønsket at udbringe gylle allerede i starten af februar. Udnyttelsen af næringsstoffer sker først, når plantevæksten er kommet i gang hen i marts med stigende dagslængde og højere temperaturer. For vårafgrøder, der først etableres senere på foråret, er der også stor risiko for tab af kvælstof til udvaskning.

Uagtet at det fagligt set ikke er ønskeligt at bringe gylle ud i starten af februar måned, vil mange alt andet lige være nødsaget til at gøre det alligevel. Dette bør give anledning til overvejelser om, hvorvidt opbevaringskapaciteten nu også er stor nok. Udover at være presset i foråret på at få kørt gylle ud tidligt, er flere også nødsaget til at udbringe større mængder gylle på græs i sensommeren for at være sikker på, at opbevaringskapaciteten er tilstrækkelig indtil foråret. Husk på, at den lovpligtige opbevaringskapacitet er på ni måneder af en årsproduktion, hvilket nogle har svært ved at overholde, hvis det er nødvendigt at udbringe gylle såvel i sensommeren som i det tidlige forår.

Udover gyllen til eget brug mærker flere også, at der skal afsættes større mængder gylle end for blot få år siden. For de bedrifter, der tidligere har gjort brug af kvægundtagelsesbestemmelserne, mærkes det tydeligt, at der må bruges mindre gylle til egne marker. Den ekstra mængde gylle, som tidligere kunne anvendes på egne arealer, skal nu afsættes, og det sker som udgangspunkt i det tidlige forår, hvor modtageren som oftest skal bruge den. Hvis du som afsætter af gylle derfor både kører gylle ud i sensommeren for at have plads til gylleproduktionen hen over vinteren og også kører en del gylle ud i det meget tidlige forår, har du mindre gylle til din egne afgrøder på det tidspunkt, hvor du får den bedste udnyttelse af næringsstofferne. Fælles for udbringning af gylle i februar og primo marts samt i september er, at det sker i perioder, hvor effekten fagligt – og dermed også økonomisk – er mest tvivlsom. Det vender vi tilbage til i en artikel i en senere udgave af Tilvækst Grovfoder.

Anvend nitrifikationshæmmer

Ved udbringning af gylle meget tidligt, inden plantevæksten og optaget af næringsstofferne begynder, er der risiko for, at der sker en udvaskning af kvælstof, hvis vi kommer ind i en periode med overskudsnedbør. I det tidligere forår er jorden ofte helt vandmættet, og derfor skal der kun mindre mængder nedbør til, før der sker afstrømning. Kvælstof udvaskes, når det er omdannet til nitrat. Kvælstof i gylle, der udbringes i starten af februar, har en høj risiko for at blive udvasket, da perioden, frem til plantevæksten begynder, er lang, og der er næsten altid en eller flere perioder med overskudsnedbør i den sidste del af vinteren/tidlige forår. Ved at anvende nitrifikationshæmmer ved gylleudbringning, hæmmes de mikroorganismer i jorden, som omdanner ammonium-kvælstof til nitrat-kvælstof. Dermed udvaskes kvælstoffet i gyllen ikke lige så hurtigt, da det primært er nitrat-kvælstof, som har udvaskningspotentiale.

De officielle anbefalinger vedrørende brug af nitrifikationshæmmer er, at de primært skal anvendes i rækkeafgrøder, som har en langsom etablering. Imidlertid vil vi udvide anbefalingen som flg.:

- Græsmarker, vårsæd, korn og blandsæd
 - Februar måned, meget tidlig udbringning af gylle
- Majs og foderroer - ALTID
 - Februar til medio april

Der er ikke nogen landsforsøg med tidlig udbringning af gylle til græsmarker i kombination med/uden nitrifikationshæmmere. Derfor er det udelukkende en anbefaling, som beror på et fagligt skøn, at det ved meget tidlig udbringning af gylle i februar måned, inden plantevæksten rigtig begynder, vil være en forsikring mod tab af kvælstof at bruge nitrifikationshæmmere i gylle til græs. Men vi må nok også erkende, at det netop er i græsmarker, at det faglige grundlag for anbefalingen er "tyndest".

Der findes flere forskellige nitrifikationshæmmere på markedet. De mest anvendte i Danmark er Vizura og Instinct. Der er ingen forskel i effekten mellem de to nitrifikationshæmmere, og omkostningen ved brug af produkterne er også på samme niveau – omkring 150-200 kr. pr. hektar ved fuld dosering. Doseringen er uafhængig af gyllemængden, da effekten af produkterne sker i jorden og ikke på gyllen. Der skal bruges hhv. 2,0 liter Vizura og 1,7 liter Instinct pr. hektar. Begge produkter kan også udsprøjtes i minimum 100 liter vand pr. hektar f.eks. sammen med glyfosatprodukter ved nedvisning af græsmarker eller efterafgrøder som alternativ til iblanding under gylleudbringning. Effekten af produkterne aftager efter 6-8 uger med den længste effekt under kølige forhold. Nitrifikationshæmmere kan endvidere reducere udslippet af lattergas fra jorden til atmosfæren, hvorved der også opnås en klimaeffekt.

I 2024 har der været to landsforsøg med nitrifikationshæmmere i majs. Et forsøg i Holstebro og et i Varde. Gyllen blev kørt ud hhv. den 25. april og den 13. april. I forsøget i Varde var der ingen merudbytte for brug af nitrifikationshæmmer og i beretningen fra Landsforsøgene er et bud på forklaringen et højere indhold af ler i jorden med en lerprocent på 7,3 procent. Generelt var udbyttene noget højere i Varde. I forsøget i Holstebro var der merudbytter på 14,9 og 24,8 afgrødeenheder for hhv. Vizura og Instinct, svarende til 1.490 FEN/ha og 2.480 FEN/ha. I dette ene forsøg var Instinct også med sikkerhed bedre end Vizura. Generelt er det noget højere, end hvad vi tidligere har set i Landsforsøgene, men det skal også tages i betragtning, at det kun er i ét forsøg i 2024.

Om effekten havde været større ved tidligere udbringning af gylle, er jeg ikke nødvendigvis sikker på, da 2024 sæsonen var så ekstrem, og at nedbøren fortsatte langt ind i sommerhalvåret. Da nitrifikationshæmmere kun virker i en begrænset periode, kan effekten derfor eventuelt nå at fortage sig, inden plantevæksten går i gang i ekstreme år som 2024, ved udbringning meget tidligt. Det så vi for eksempel i et andet forsøg i 2024, med forskellige kombinationer af nedfældet og placeret gylle på forskellige tidspunkter og med stigende mængder kvælstof. Vi omtalte resultater herfra i **TILVÆKST Grovfoder nr. 2**. Her blev der i alle led brugt nitrifikationshæmmere, og på trods af det var der en udbytteeffekt af at vente med udbringning af gylle til april måned kontra marts måned.

Forhør dig hos din planterådgiver eller din lokale maskinstation om mulighederne, hvis du ønsker at forsikre dig mod tab af kvælstof ved tidlig gylleudbringning. Anvendelse af nitrifikationshæmmer er én af de sjældne forsikringer, som betaler sig i de fleste tilfælde.

Pas på dig selv og dine medarbejdere

Vær opmærksom på sikkerheden ved håndtering af Vizura, som har en meget lav pH-værdi (pH: 0,5-1) svarende til en

meget stærk syre. På nedenstående banner kan du se etikette og sikkerhedsdatablad for Vizura. Læs og instruer dine medarbejdere grundigt i sikkerhedsforskrifterne ved håndtering af Vizura. Ligeledes gælder mange af de samme retningslinjer for Instinct, som deler mange af faresymbolerne, som også fremgår på etiketten for Vizura.

REGLER OG TILSKUD

Afviklingsperiode for kvæg-undtagelsesbrug

Af planterådgiver Thomas Harbo

Selv om kvæg-undtagelsen er ophørt skal en række krav stadig overholdes i afviklingsperioden frem til 1. marts.

Kvægundtagelsen er som bekendt ikke blevet forlænget og er dermed ophørt med virkning fra 1. august 2024. I reglerne for kvæg-undtagelsen er der dog fastsat en række krav, som skal følges i planåret efter (planår +1), at en bedrift har gjort brug af undtagelsesbestemmelserne. Disse regler er gældende frem til 1. marts 2025 for bedrifter, der i 2024 gjorde brug af ordningen. Fra 1. marts ophører alle regler knyttet til kvæg-undtagelsen.

Flg. regler skal overholdes frem til 1. marts:

- Krav om 80 % foderroer, græs og græsefterafgrøder.
 - Græsudlæg og græsefterafgrøder må ikke destrueres ved nedvisning eller jordbehandling.
 - Græsmarker må ikke jordbehandles men må godt nedvisnes.
- Græsmarker, der skal omlægges i foråret 2025, må ikke tilføres husdyrgødning i februar.

Flydende husdyrgødning – regler, teknik og forsuring

Af planterådgiverne Vivi Ernstsén og Thomas Harbo

Vær opmærksom på de mange særlige regler, der gælder for brugstyper og udbringningsteknik ved udbringning af flydende husdyrgødning i februar.

Regler og teknik

Reglerne for hvilke udbringningsteknikker, og på hvilke tidspunkter disse må anvendes generelt og på kvæg-undtagelsesbrug i afviklingsperioden, kan være svære at navigere i. I fremtiden bliver reglerne heldigvis ensrettede og dermed mere overskuelige.

På bedrifter, som anvendte kvæg-undtagelsesreglerne i 2024, må græsudlæg og græsefterafgrøder ikke destrueres (ved jordbehandling eller nedvisning) før tidligst 1. marts, ligesom det i alle tilfælde gælder græsefterafgrøder i majs. Dog er der en generel lempelse fra reglerne, der omfatter udbringning af gylle i foråret på arealer med efterafgrøder og græsudlæg, hvor flydende husdyrgødning må udbringes med græsmarksnedfælder og som slangeudlagt forsuret gylle på alle brugstyper på ALLE efterafgrøder fra 1. februar; se tabel 2 og 3. Nedfældningen må ikke ødelægge græsudlægget eller græsefterafgrøden før tidligst 1. marts.

I tabel 2 og 3 vises en detaljeret oversigt over lovlige udbringningsmetoder i februar for henholdsvis bedrifter der i 2024 var kvæg-undtagelsesbrug og almindelige harmonikrav.

Tabel 2 Kvæg-undtagelsesbrug 2024, udbringning af flydende husdyrgødning i februar 2025.

Teknik	Kvæg-undtagelsesbrug 2024				
	ALLE typer græsefterafgrøder efter korn og majs 2024	"Ren" korn- og majsstub	Græsmarker (omdrift og permanente), pløjes forår 2025	Græsmarker (omdrift og permanente), pløjes IKKE forår 2025	Udlæg af græs og kløvergræs, udlagt i dæksæd 2024 (græsmark 2025)
Græsmarksnedfælder	✓	✗	✗	✓	✓
Forsuret slangeudlagt	✓	✓ ¹⁾	✗	✓	✓
Sortjordsnedfælder	✗	✓	✗		

1) Ved slangeudlægning af forsuret gylle inden såning, er der et krav om nedbringning hurtigst muligt og inden for fire

timer.

Tabel 3 Almindelige harmonikrav, udbringning af flydende husdyrgødning i februar 2025.

Teknik	Almindelige harmonikrav					
	Pligtig- og målrettet efterafgrøde 2024, efter		"Ren" korn- og majsstubb	Græsmarker (omdrift og permanente), pløjes forår 2025	Græsmarker (omdrift og permanente), pløjes IKKE forår 2025	Udlæg af græs og kløvergræs, udlagt i dæksæd 2024 (græsmark 2025)
	Korn	Majs				
Græsmarksnedfælder	✓	✓	✗	✗	✓	✓
Forsuret slangeudlagt	✓	✓	✓ ¹⁾	✓	✓	✓
Sortjordsnedfælder	✓	✗	✓	✓		

1) Ved slangeudlægning af forsuret gylle inden såning, er der et krav om nedbringning hurtigst muligt og inden for fire timer.

De specifikke krav til dokumentation for forsuring af gylle ved godkendte forsuringsteknikker fremgår i tabel 4 nedenfor.

For at opnå den bedste effekt af forsuret slangeudlagt gylle, skal slæbeslangerne, som navnet også antyder, slæbes hen ad jorden, ligesom det gælder, at slæbesko skal være i kontakt med jorden. Gødningen skal lægges ud på jordoverfladen. Når slangerne lægger gyllen ud på jorden, mindskes gylleoverfladen på jorden, ammoniakfordampningen begrænses, og kvælstofeffekten øges. Aarhus Universitet har udført forsøg, der viser, at ammoniakfordampningen kan reduceres med 25-30 % ved at slæbe slangerne i forhold til, hvor slangerne er hævet 20 cm over jordoverfladen. Effekten er størst under varme og tørre forhold. I forsøgene er der udbragt 120 kg NH₄-N pr. ha, svarende til omkring 45 ton/ha kvæggylle. Omregnet til kvælstofeffekt svarer det til 5-8 kg N pr. ha. Forsøgene er udført i vårbyg og vinterhvede, men det er dog ikke opgjort, hvorvidt der er effekt på udbyttet.

Forsuring

Til sæsonen 2022 blev kravene til forsuret gylle ændret fra et pH-krav til et krav om anvendt mængde svovlsyre. Disse regler er stadig gældende.

Tabel 4 Krav til mængde 96 % svovlsyre til forsuring af gylle

Gylletype	Markforsuring, samt tankforsuring, hvor gyllen udbringes senest 72 timer efter forsuring		Tankforsuring, hvor gyllen udbringes 3-28 dage efter forsuring. Kun tilladt i perioden 1. september til 1. april	
	[kg/tons]	[L/tons]	[kg/tons]	[L/tons]
Kvæggylle, ikke afgasset	3,0	1,7	4,4	2,4
Svinegylle, ikke afgasset	2,9	1,6	5,7	3,2
Afgasset gylle, samt andre gylletyper	11,0	6,1	14,0	7,8

Kravene til svovlsyremængden er sat med udgangspunkt i 96 % koncentreret svovlsyre. Anvender du en mindre koncentreret svovlsyre, skal mængden omregnes og øges forholdsmæssigt efter indholdet i det aktuelle produkt.

Når der anvendes forsuret gylle på bedriften, skal der foreligge dokumentation for, at reglerne er overholdt. Dokumentationen skal indeholde en erklæring om tidspunktet for udbringning, omfanget af udbringningsarealerne og den udbragte mængde gylle samt den anvendte mængde syre. Erklæringen kan f.eks. være et notat om dato, udbringningsmetode, gyllemængde mv. i en markbog, eller ved en registrering af udbringningen i et elektronisk program som f.eks. FarmTracking.

Derudover skal der foreligge dokumentation i én af de følgende dokumentationstyper; se tabel 5 nedenfor. Dokumentationen skal opbevares i op til fem år og fremvises til kontrolmyndighed ved forlangende. Du kan finde myndighedernes forsuringssattest her.

Tabel 5 Krav til dokumentation ved udbringning af gylle med ammoniakreducerende teknologier

Dokumentationstype	Dokumentationsbehov
Dokumentation for nedfældning	Faktura fra maskinstation, internt regnskab fra markdriftsfællesskab eller erklæring om den foretagne nedfældning.
Dokumentation for forsuring i mark	Kvittering for indkøb af tilstrækkelig mængde syre.
Dokumentation for forsuring i lag	Kvittering for indkøb af tilstrækkelig mængde syre samt en forsuringstest, der indeholder de nødvendige oplysninger om den gennemførte forsuring.
Dokumentation om forsuring i stalden	Dokumentation for at den krævede dokumentation i henhold til husdyrbrugets tilladelse eller godkendelse er overholdt.

GLM-8 delkrav 2 erstattes af nyt GLM-10 krav

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Fra 1. januar 2025 bliver delkravet under GLM-8, om 4% ikke produktive elementer og arealer på bedriftens omdriftsarealer, erstattet af et nyt GLM-krav, GLM-10.

Kravet om 4% ikke produktive elementer og arealer på bedriftens omdriftsareal gælder ikke længere under GLM-8. Der er i stedet lavet et tilsvarende GLM-krav, GLM-10, som gælder fra 2025. I GLM-10 kravet skal du sikre dig, at du har udlagt mindst 4% ikke produktive elementer og arealer.

OBS punkter i GLM-10 kravet

Efter 4% kravet under GLM-8 er fjernet, har EU-kommissionen meldt ud, at det ikke længere er muligt at sikre, at brakarealer fastholdes som omdriftsareal, når de indgår i opfyldelsen af GLM-10. Hvis brakarealerne indgår i opfyldelsen af GLM-10 kravet, så pauser det ikke længere arealets græsstatus. Derfor overgår arealerne i år 6 til permanent græs. Det vil sige, at omdriftsarealer, der har en græsstatus på 5 år forud for 2025, ikke kan meldes til som slåningsbrak i 2025 under GLM-10 kravet.

Bliver brakarealerne anmeldt med enten blomster- eller bestøverbrak under GLM-10 kravet, så går det ind og pauser arealets græsstatus.

Styrelsen for Grøn Arealanvendelse og Vandmiljø, SGAU, viser nu et kortlag i IMK, hvor arealernes status, dvs. omdrift eller permanent græs, kan ses. Kortlaget danner grundlag for dette års ansøgninger.

Husk de 3-meter bræmmer langs søer og vandløb

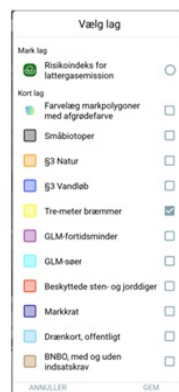
Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Der er forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbehandling og dyrkning i 3-meter bræmmer.

Det er lovpligtigt at have udyrkede 3-meter bræmmer langs alle vandløb, som er udpeget med krav om udyrkede bræmmer. Du kan som oftest se dine 3-meter bræmmer på dit markkort, hvis det er tilvalgt som tema ved udskrift af markkortet. Har du ikke disse kort, bør du kontakte din planterådgiver og få tilsendt et markkort, hvor de 3-meter bræmmer vises. Du kan også se dine 3-meter bræmmer i FarmTracking, og du kan også se mange flere kortlag, som §3-arealer og beskyttede jord- og stendiger.

Figur 1 3-meter bræmmer kan ses på kortet i FarmTracking (Her dog vist i MarkOnline).

Figur 2 Der er mange kortlag, som er tilgængelige i Farmtracking

I 3-meter bræmmerne er der forbud mod gødkning, sprøjtning, jordbehandling og dyrkning. Det er dog lovligt at afgræsse og tage slæt på 3-meter bræmmerne. Det er vigtigt, at du sikrer dig, at 3-meter bræmmerne er lagt ud de rigtige steder, og at de ikke bliver ødelagt under forårsarbejdet. Derfor skal du sørge for at have klare aftaler med maskinstationen, og du kan evt. opsætte markeringspinde i marker, hvor det kan være svært at se, hvor 3-meter bræmmerne starter og slutter.

FS og GKEA – Kopræmie og slagtepræmie

Af planterådgiver Cecilie Rasmussen

Der åbnes snart op for indsendelse af fællesskema (FS) og gødnings- og efterafgrødeskema (GKEA).

Ansøgningsskemaet åbner d. 3. februar 2025, og fristen for rettidig indsendelse er d. 23. april 2025. Det er muligt at ansøge forsinket indtil d. 19. maj 2025. I ændringsperioden kan du ændre afgrødekoder eller op- og nedskrive dine arealer. Hvis FS indsendes første gang i ændringsperioden 23. april til 19. maj 2025, bliver tilskuddet nedsat med 1% pr. arbejdsdag, som ansøgningen indsendes efter ansøgningsfristen.

Kopræmie, støttesats ca. 52–89 kr. pr. årsko

Støttesatsen er afhængig af det samlede antal dyr, der opfylder støttebetingelserne. Du skal mindst have 20 køer i CHR d. 19. maj 2025, som er sidste frist for ændringer til FS for at være tilskudsberettiget.

Tabel 6 Tilskudspulje for kopræmie i årene 2023-2026 (Kilde: Vejledning om kopræmie)

År	2023	2024	2025	2026
Finansiering	85 mio. kr.	64 mio. kr.	43 mio. kr.	21 mio. kr.

Slagtepræmie, støttesats ca. 849–1.043 kr. pr. dyr

Du kan få slagtepræmie for kvier, tyre og stude. Ved indgang til slagteriet skal dyret være under 30 måneder og slagtet vægt skal være på mindst 130 kg. Du skal levere mindst fem dyr til slagtning for at leve op til kravet om at modtage slagtepræmie.